

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL S. A. IR BANKO AS „CITADELE BANKA“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. birželio 5 d. Nr. 242-224
Vilnius

Lietuvos bankas gavo S. A. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašo išnagrinėti ginčą, kilusį tarp jo ir banko AS „Citadele banka“, veikiančio Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – bankas) dėl banko veiksmų, kuriais galėjo būti pažeistos pareiškėjo teisės.

N u s t a t y t a:

2019 m. vasario 28 d. tarp pareiškėjo ir banko buvo sudaryta Vartojimo kredito sutartis Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Sutartis), pagal kurią bankas įsipareigojo pareiškėjui suteikti 500 Eur kreditą, o pareiškėjas įsipareigojo Sutartyje nustatytais terminais ir sąlygomis mokėti kredito įmokas ir vykdyti kitus vartojimo kredito sutartyje nustatytus įsipareigojimus. Sutartyje taip pat nustatyta, kad Sutarties sudarymo mokestis yra 50 Eur.

2019 m. kovo 6 d. pareiškėjas kreipėsi į banką nurodydamas, kad nori grąžinti kreditą, ir 2019 m. kovo 7 d. jį grąžino. 2019 m. kovo 14 d. pareiškėjas kreipėsi į banką nurodydamas, kad, grąžinęs vartojimo kreditą anksčiau nustatyto termino, pagal Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo (toliau – Įstatymas) 17 straipsnio 1 dalį, įgijo teisę į bendros vartojimo kredito kainos sumažinimą, todėl prašė sugrąžinti sumokėtą 50 Eur Sutarties sudarymo mokestį. Atsakyme į gautą prašymą bankas informavo, kad vartojimo kredito Sutarties 3.4 papunktyje yra nurodyta, kad „Kredito gavėjas turi teisę per 2 (dviejų) kalendorinių dienų apsisprendimo laikotarpį (toliau – Apsisprendimo laikotarpis), kuris pradedamas skaičiuoti nuo Kredito išmokėjimo, nenurodydamas priežasties, atsisakyti Sutarties ir grąžinti Bankui jam išmokėtą Kreditą nemokėdamas Palūkanų ir jokių kitų mokesčių, išlaidų ar kompensacijų.“ Atsižvelgdamas į tai, bankas nurodė, kad, norėdamas atgauti Sutarties sudarymo mokestį, pareiškėjas vartojimo kredito sutartį turėjo nutraukti per Sutartyje numatytą 2 dienų apsisprendimo laikotarpį.

Nesutikdamas su banko sprendimu, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjas paaiškino kad 2019 m. kovo 7 d. anksčiau vartojimo kredito sutartyje nustatyto termino grąžino visą kreditą, todėl įgijo Įstatymo 17 straipsnyje numatytą teisę į bendrosios vartojimo kredito kainos sumažinimą, taip pat pareiškėjas pažymėjo, kad Vartojimo kredito teikimo gairėse, patvirtintose Lietuvos banko Priežiūros tarnybos direktoriaus 2015 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. 241-69 (2017 m. spalio 2 d. sprendimo Nr. 241-176 redakcija), (toliau - Gairės) nustatyta, kad teise į bendrosios vartojimo kredito kainos sumažinimą vartojimo kredito gavėjas gali pasinaudoti visu vartojimo kredito sutarties galiojimo laikotarpiu, o vartojimo kredito davėjas negali šios teisės riboti. Taip pat pareiškėjas pažymėjo, kad Gairėse Lietuvos bankas nurodo, kad, nors Įstatymas leidžia vartojimo kredito sutarties šalims dėl minėtų teisių realizavimo tvarkos susitarti vartojimo kredito sutartyje, tačiau vartojimo kredito sutartyje nustatyta vartojimo kredito grąžinimo anksčiau nustatyto termino tvarka pati savaime negali paneigti vartojimo kredito gavėjo teisės arba nepagrįstai ap sunkinti vartojimo kredito galimybę bet kuriuo metu įvykdyti visus arba dalį savo įsipareigojimų pagal vartojimo kredito sutartį ir, tai padarius, reikalauti bendros vartojimo kredito kainos sumažinimo. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas prašo rekomenduoti bankui grąžinti 50 Eur vartojimo kredito sutarties sudarymo mokestį.

Atsakyme į pareiškėjo kreipimąsi bankas paaiškino, kad vartojimo kredito sutartyje šalys yra susitarę dėl to, kad kredito gavėjas turi dviejų dienų apsisprendimo laikotarpį, per kurį gali grąžinti paimtą kreditą nemokėdamas jokių mokesčių, išlaidų ar kompensacijų. Bankas taip pat atkreipė dėmesį, kad vartojimo kredito Sutarties 3.1–3.3 papunkčiuose

nustatyta, kad kredito gavėjas nenurodydamas priežasties turi teisę atsisakyti sutarties per 14 (keturiolika) kalendorinių dienų nuo sutarties sudarymo dienos. Pasinaudojęs šia teise, kredito gavėjas turi sumokėti bankui už faktiškai jam pagal sutartį suteiktas paslaugas. Atsisakęs sutarties per minėtą terminą kredito gavėjas grąžina bankui visą paimtą kreditą ir sumoka palūkanas, priskaičiuotas nuo dienos, kurią buvo išmokėtas kreditas, iki dienos, kurią kreditas grąžinamas, bei sutarties sudarymo mokestį, jei šis nebuvo sumokėtas sutarties sudarymo metu. Bankas pažymėjo, kad šiuo atveju pareiškėjas dėl kredito grąžinimo anksčiau termino kreipėsi praėjus šešioms dienoms po vartojimo kredito sutarties sudarymo. Atsižvelgdamas į tai, bankas nurodė neturintis teisinio pagrindo sugrąžinti pareiškėjo sumokėto sutarties sudarymo mokesčio.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, tarp šalių ginčas kilo dėl vartojimo kredito Sutarties sudarymo mokesčio grąžinimo.

Vertinant abiejų šalių pateiktus duomenis, pažymėtina, kad pareiškėjas nurodo, kad grąžinęs vartojimo kreditą anksčiau termino pagal Įstatymo 17 straipsnio nuostatas įgijo teisę į bendrosios vartojimo kredito kainos sumažinimą, todėl prašo banko netaikyti Sutarties sudarymo mokesčio, o bankas, nesutikdamas su pareiškėjo prašymu, nurodo, kad Sutarties 3.1–3.3 papunkčiuose šalys yra susitarę, jog pareiškėjas nenurodydamas priežasties turi teisę atsisakyti sutarties per 14 (keturiolika) kalendorinių dienų nuo sutarties sudarymo dienos, tačiau, pasinaudojęs šia teise, kredito gavėjas turi grąžinti bankui visą paimtą kreditą, priskaičiuotas palūkanas bei Sutarties sudarymo mokestį. Dėl šios priežasties bankas pažymi, kad neturi pagrindo pareiškėjui grąžinti Sutarties sudarymo mokesčio.

Sprendžiant tarp šalių kilusį ginčą dėl banko pareigos grąžinti pareiškėjo sumokėtą Sutarties sudarymo mokestį, būtina atsižvelgti ne tik į tarp šalių sudarytos Sutarties, kuria remdamasis bankas teikia savo paaiškinimus, nuostatas, bet ir į vartojimo kredito teikimo paslaugas reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Atsižvelgiant į nagrinėjamo ginčo pobūdį, pažymėtina, kad, nors pareiškėjas teigia, jog pagal Įstatymo 17 straipsnio nuostatas įgijo teisę į bendrosios vartojimo kredito kainos sumažinimą, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad prašymas nutraukti vartojimo kredito sutartį buvo pateiktas praėjus 6 dienoms po jos sudarymo, nagrinėjamu atveju yra taikomos Įstatymo 15 straipsnio nuostatos, reglamentuojančios kredito gavėjo teisę atsisakyti vartojimo kredito sutarties per 14 kalendorinių dienų.

Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vartojimo kredito gavėjas, nenurodydamas priežasties, gali atsisakyti vartojimo kredito sutarties per 14 kalendorinių dienų nuo vartojimo kredito sutarties sudarymo dienos arba nuo dienos, kurią vartojimo kredito gavėjas gavo vartojimo kredito sutarties nuostatas ir sąlygas. Šiame kontekste pažymėtina, kad pareiškėjas prašymą grąžinti vartojimo kreditą pateikė 2019 m. kovo 6 d. (praėjus 6 dienoms nuo Sutarties sudarymo), o kreditą ir kitas grąžintinas sumas grąžino 2019 m. kovo 7 d., be to, tarp šalių nekyla ginčo dėl to, kad pareiškėjas būtų nesilaikęs Sutartyje ar Įstatyme nustatytos vartojimo kredito grąžinimo tvarkos ar terminų.

Įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 2 punkte yra nustatyta, kad jei vartojimo kredito gavėjas pasinaudoja teise atsisakyti vartojimo kredito sutarties, jis nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo pranešimo apie vartojimo kredito sutarties atsisakymą išsiuntimo vartojimo kredito davėjui arba paskolos davėjui dienos, grąžina vartojimo kredito davėjui arba paskolos davėjui vartojimo kreditą ir palūkanas, susikaupusias nuo dienos, kurią buvo išmokėtas vartojimo kreditas, iki vartojimo kredito grąžinimo dienos. Šios palūkanos apskaičiuojamos pagal sutartą vartojimo kredito palūkanų normą. Vartojimo kredito sutarties atsisakymo atveju vartojimo kredito davėjas ir paskolos davėjas neturi teisės iš vartojimo kredito gavėjo gauti jokios kitos kompensacijos, išskyrus kompensaciją už viešojo administravimo įstaigoms sumokėtus negrąžinamus mokesčius.

Minėtos Įstatymo 15 straipsnio 2 dalies nuostatos yra paaiškintos Gairių 22.1 ir 22.4 papunkčiuose, kur nurodyta, jog vartojimo kredito davėjas neturi teisės iš vartojimo kredito

gavėjo gauti jokios kitos kompensacijos, išskyrus kompensaciją už viešojo administravimo įstaigoms sumokėtus negražinamus mokesčius. Gairėse yra pažymėta, kad Įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 2 punkte yra pateiktas baigtinis sąrašas sumų, kurias vartojimo kredito gavėjas privalo gražinti (kompensuoti) vartojimo kredito davėjui vartojimo kredito sutarties atsisakymo atveju, t. y. 1) vartojimo kredita; 2) palūkanas, susikaupusias nuo dienos, kurią buvo išmokėtas vartojimo kreditas, iki vartojimo kredito gražinimo dienos; 3) vartojimo kredito davėjo viešojo administravimo įstaigoms sumokėtus negražinamus mokesčius. Todėl darytina išvada, kad kiti vartojimo kredito davėjo dėl vartojimo kredito sutarties atsisakymo patirti nuostoliai (nei tiesioginiai, nei netiesioginiai), tokie kaip sutarties sudarymo mokestis, negali būti kompensuojami vartojimo kredito gavėjo sąskaita.

Pažymėtina, kad bankas atsisakymą gražinti pareiškėjui jo sumokėtą Sutarties sudarymo mokestį motyvavo remdamasis Sutarties 3.3 papunkčiu, kuriame nustatyta, kad kredito gavėjas ne vėliau kaip per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo pranešimo apie atsisakymą pateikimo bankui dienos gražina bankui visą paimtą kreditą ir sumoka palūkanas, priskaičiuotas nuo dienos, kurią buvo išmokėtas kreditas, iki dienos, kurią kreditas gražinamas, bei Sutarties sudarymo mokestį. Šiame kontekste pažymėtina, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.156 straipsnio 4 dalimi, sutarties sąlygas šalys nustato savo nuožiūra, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas nustato imperatyvios teisės normos. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostata vertintina kaip norma, imperatyviai ribojanti vartojimo kredito davėjo ir vartojimo kredito gavėjo teisę laisvai susitarti dėl nuostolių atlyginimo, jeigu vartojimo kredito gavėjas pasinaudoja Įstatymo 15 straipsnio 1 dalies jam suteikta teise, darytina išvada, kad Sutartyje nustatyta sąlyga, pagal kurią pareiškėjas pasinaudojęs teise atsisakyti vartojimo kredito Sutarties turi sumokėti Sutarties sudarymo mokestį, laikytina nesuderinama su Įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatomis, todėl ginčo atveju yra taikomos Įstatymo nuostatos.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad, pareiškėjui pasinaudojus teise atsisakyti vartojimo kredito Sutarties, bankas neturi pagrindo reikalauti kitų nei Įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytų sumų (t. y. vartojimo kredito, palūkanų, susikaupusių nuo dienos, kurią buvo išmokėtas vartojimo kreditas, iki vartojimo kredito gražinimo dienos, ir vartojimo kredito davėjo viešojo administravimo įstaigoms sumokėtų negražinamų mokesčių), todėl darytina išvada, kad bankui kyla pareiga gražinti pareiškėjo sumokėtą 50 Eur Sutarties sudarymo mokestį.

Remdamasis tuo, kas buvo išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti S. A. reikalavimą ir rekomenduoti bankui gražinti pareiškėjo sumokėtą 50 Eur Sutarties sudarymo mokestį.

2. Įpareigoti banką per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Bankui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius